

# "קציר"

יוש, שבשעתו היה אחד המצטיינים בקורס ועתה קצין מצליח, ניחן בעין בוחנת. הוא הוסיף: "גוכחתי לדעת שתכונותיו של מפקד בקורס עוברות "בירושה" לחניכיו. אולי נשמע הדבר מוזר במקצת, אולם, התזכור כיצד הסתכלנו משך הקורס על המדריכים? הן ראינו אותם כבחרי הקצועה שבצבא, ניסינו לחקות אותם בדיבורם, בהליכותיהם ובהתנהגותם. הם שימשו לנו דוגמא בכל, לגו, כלומר לך ולי, שיחק המול ונפלנו לידו של מדריך מגושה שהתייחס ברצינות לתפקידו. קלטנו ממנו את הטוב והדבר נטמע בנו במרוצת הימים, לכן, אין לתמוה על כך שתכונותיו נהגים היטב את יחידותיהם. אני זוכר מקרה אחד שחשבתי עליו רבות לאחר מכן:

לפני יציאה לסדרות בשדה היינו צריכים לאחסן את כל חפצינו במחסן ולהשאיר את האוהלים ריקים ונקיים זאת המזרונים מקופלים, כך היה הנהוג בקורס, ואי זוכר אתה? כשקיבלנו הוראה זו לפני היציאה לסדרה הראשונה לא מילאנו אתה, פשוט התעצלנו לסתוב את הכל עד המתסן שהיה רחוק מהשטח שלנו. השארנו באוהלנו מחברות, ספרים, חולצות ועוד. אולם כדי שהדבר לא יתגלה החבאנו הכל בתוך המזרונים, התברר אחר כך שרוב חניכי הפלוגה עשו כמונו. בשיחה המחלקתית שהיתה לנו כמה ימים אחר שתורנו למחנה אמר המ"מ שלנו בין השאר, שמסופק הוא אם יוכל מי שהוא מאנשי המחלקה להיות קצין, הכרזה זו הלמה בנו קשות, לא יכולנו אז להבין כיצד יכול מפקד המחלקה לפסוק גזירה זו? הרי עברו רק מספר שבועות מאז הגענו לקורס והסדרה ממנה חורגו היתה לנו "טבילת השדה" הראשונה. הופתענו עוד יותר כשהוא הסתמך על דבר פעוט, לדעתנו, על ענין המזרונים. הוא הסביר לנו שאנחנו ידענו על קיומה של הפקודה ועובדה היא שאז אשר השארנו באוהלים החבאנו מתחת למזרונים. הוא אמר לנו אז שמסנותיו לא היו קיצוניות כל כך, אילו היינו משאירים את מטלטלנו על המזרונים בצורה גלויה, היה או מקום להניח שהזמן שניתן לסידורים יתכן ולא הספיק, או אולי הפקודה לא הועברה או לא הובנה כרוחה, על-כל פנים, אמר, היה או מקום לביחור, אולם, המעשה שעשינו ע"י החבאת החפצים מעיד על רצון לעקוף, לרמות. הוא אמר אז שדבר כזה אינו יאה לאלה המתעתדים להיות קצינים.

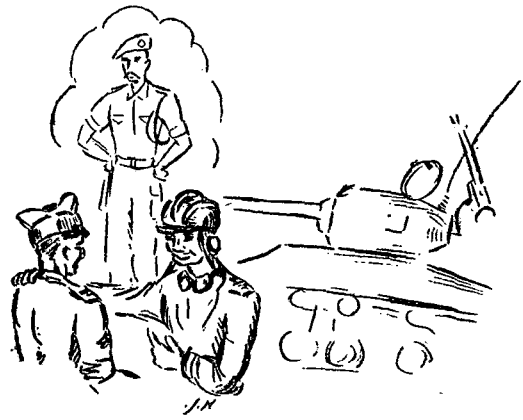
הוא הסביר לנו שלקצין יש הודמנויות רבות לעקוף פקודות ושלא תמיד ניתן לבקר את מעשיו, אך תוצאות

היה זה באחד הימים הצוננים והקרים האופייניים לנו. היחידות שהשתתפו בתמרון הארוך התאספו על-מנת לשמוע את סיכום הקרבות מפי אלוף-הפקוד. אחת אחת קרבו הצוותות על מפקדיהם והגיעו למקום הריכוז באחד הואדיות. הנה רק עתה הגיעה, שדרת הטנקים המאובקת, נעצרה, ומתוכה קפצו בכבודת החיילים הלאים.

"שלום דני" — קרא אחד מהם לעבר קצין חי"ר בדרגת סגן שישב בראש מחלקתו. דני זה, שהיה מפקד-מחלקה, הסתכל לעבר הקורא, נעץ בו מבט תוהה ולפתע הכיר בו את חברו "יוש הגדול", שפקד על אחת ממחלקות הטנקים שהשתתפו בתמרון. שניהם הכירו זה את זה עוד מאותם הימים כשהיו חניכי מחלקה אחת בביה"ס לקצינים, יוש הושיב את מחלקתו במקום שיועד לה, מסר הוראות בקצרה לחייליו, ואחר ניגש אל דני, לחץ את ידו, והם החליפו ביניהם אותן שאלות רגילות הנשאלות ע"י חברים אחר פרידה ארוכה, שוחחו על התמרון ועד מהרה נמצאו מגלגלים ביניהם שיחה עירנית.

"שמתי לב" אמר דני, "שתניכים שהיו אתנו בקורס הקצינים במחלקה ד אינם מצליחים כיום בתפקידיהם כמפקד דים. מוראל יחידותיהם אינו גבוה, וחיליהם מציפים את משרדי הגזורים בבקשות העברה".

"ומה הפלא בדבר" ענה יוש הגדול, "זוכר אתה את מפקד-מחלקתם בקורס? זה שקראו לו מוקה, גבוה היה, רחב כתפיו, ובעל שפם דק וארוך, שהיה חסר טקט ונהג נתגותו כלפי מחלקתו וכלפי חבריו לעבודה היתה שיתת היום של התבריה".



"זוכר אתה את מפקד מחלקתם בקורס?"

שימצאו במסדר זמי יהיו אותם בעלי הרובים. בשהיה היה "מורח" את התרגילים וזאת מכיון שאין "בקורת". תמיד אפשר למצוא אותו ישן באהל הסיידים שלו. כמובן שאת המדריכים הכיתתיים הוא שולח להודיך מבלי שיחליפם אי פעם. וכיצד הוא יכול לדעת מהי רמת האימונים במחלקה ובכיתות שלו? כיצד יעורר את רוח ההתחרות בין הכיתות? איך יכיד כל אחד מהתבריה אם כל הגמגמ בנין מחלקתו נעשה פעם בשבוע במסדר בוקר רגיל, ופעמים בשבוע במסדרי "תרגול נוסף".



"תאר לך" המשיך הגיינטי בסיפורו. "חזרנו פעם בצה"רים למאהל המחלקתי אחרי המון "נגלות" בשרב. היינו עייפים ורצוצים. נפלנו חסרי אונים בצל העצים למנוחה קצרה שלפני הארוחה. היה שקט מסביב. לא היה כוח לדבר. רק נחרתו של מוקה החרידה את צמרות העצים. אך כשהיה נודע לו שהמ"ם עלול לבקר את המחלקה, היה קם מרבצו וזממלא רוח-חיים, שעובתו מיד כשהמ"ם התרחק מהמחלקה."

לא יכולנו להבין מדוע תמיד היה רץ לאכול הראשון. פעם כשחזרנו מהשהיה, נתן הוראה שכ"א מאתנו ישתה חצי מימיה מים. הוא, שלא רץ אתנו כל היום כילה שתי מימיות. הוא חשב שלא שמנו לב לעובדה זו, אך — בכלל — אילו כמה מהמדריכים היו יודעים שכל תנועה שלהם נבחנת ע"י עשרות זוגות עיניים יתכן והיו מתנהגים אחרת. הגיינטי אמר שהם היו סולחים למ"ם על התנהגותו, אילו לא היה מבלבל להם כל שבוע את המוח על "הדוגמא האישית" בה חיב מפקד. "כנראה שמשוהו הציק לו על אף הכל".

השמש נעלמה מאחורי רכסי הגבעות. בכל השטח צפו מדורות אש קטנות, עליהם התחממו ארוחות הערב של החיילים. התיחיות האחרונות שהשתתפו בתמרון הגיעו ותפשו את מקומן. מקום הכינוס המה עתה מהמוני חיילים קורנים, מלאי חיות ורשמים.

דני ישב והסתכל עמוקות בפניו של יוש. כמה השתנה — חשב. והרי עברו רק שנתיים מאז סיימו את הקורס ועזבו את שערי ביה"ס כמוסמכים לנהוג במחלקות ח"ר.

עתה, משהחל "יוש הגדול" להוכר באותם הימים של הקורס, לא יכול היה להפסיק בעד דיבורו. שתק רגע. מצחו התכוץ, ונראה כמההדר עמוקות. הוא הצית סיגריה מעוכה ואחר אמר לפתע:

"דני, אתה מסתכל בי. וזכר אתה כיצד המ"ם שלנו היה בוחן אותנו במבטו? כשפגש בנו בפעם הראשונה וקרא בשמות את אנשי המחלקה הפסיק מעד דיבורו. שתק רגע. מצחו עתה אני זוכר היטב את אותם הרגעים הראשונים כשקרא בשמי, הרים את עיניו מעל גליון הנייר אותו אחז, והסתכל

„כשהוא מתעורר הוא מחליט על מספר הרובים המלוכלכים שימצא במסדר"

מעשים כגון אלה בקרב, מי יחזום המ"ם התרה בנו לב לישנו מקרים כאלה ועוב את אולם ההרצאות.

אתה זוכר כיצד אחד מהחבריה התפרץ אז ואמר שהמ"ם שלנו רוצה להחזיר בנו משמעת מתוך הכרה... שבהכרת. אולם, למרות הערה עוקצנית זו, שנדמה היה שהתאימה לנסיבות, הודיע לנו קצין המשמעת מיד לאחר הסדרה השניה שהיינו המחלקה היחידה שלא השאירה דבר באותלים. מכיון שלפני בואי לקורס הקצינים עסקתי בהדרכה והדרך בה טיפל המ"ם שלנו ב"בעיות החפצים" מצאה חן בעיני, שאלתי את הגיינטי מהמחלקה הגרוועה של מוקה מה היתה התגובה אצלם על אותה תופעה; פשוט היה מעניין לדעת. הגיינטי, שבימים הראשונים היה בין העליונים שבחבריה התהלך אז, שבועות מספר אחרי התחלת הקורס, שפוף וקודר. הוא סיפר שמוקה שלהם הופיע בפני המחלקה וללא כל הסבר הודיע על מסדר עונשין בלילה. וכשהם התיצבו ב"אותן השעות הקטנות" אמר להם שהמ"ם נוף בו על זה שמחלקה שלו השאירה חפצים באוהלים במקום לאחסן אותם זהו רוצה שהמחלקה שלו תהיה הטובה ביותר בביה"ס. כמובן שהתוצאה מאותו "הטיפול" של מוקה היתה, שמח לקחו ניסתה לפני הסדרה השניה לתחוב את החפצים עמוק יותר במזוונים. היתה הרגשה במחלקה של מוקה שהוא דואג רק לשמו הטוב. הם ידעו שמסדרי עונש יהיו בין אם המחלקה תהיה בסדר ובין אם לאו. הגיינטי אמר שמוקה מוצא תמיד תואנות והחברה אמרו אז, שבכל בוקר, כשמוקה מתעורר משנתו, הריהו מחליט על מספר הרובים המלוכלכים



הוא כילה שתי מימיו

מלים טובות על מבצע שהצליח או על כיתה שהצטיינה ידענו שאכן ראויים אנו לכך. הצלחתו היתה הצלחתנו וכשלונו כשלונו. עד מהרה התלכדנו כמשפחה מגובשת.

פעם החליף את אחד המדריכים הכיתתיים והוא פקד על תרגיל בשדה. היה זה תרגיל פשוט כשתולית מקלע מדומה של האויב הפתיעה את הכיתה בשעת סיור. מחצית הכיתה שלנו הסתערה על האויב בעוד חולית המקלע שלנו ועוד כמה רובאים חיפו על תנועת המסתערים.

הייתי בין המסתערים. לאחר שעלינו על היעד וביצענו אותו, צריכה היתה להגיע אלינו חולית המקלע המחפיה. הם אמנם באו, אולם התנהלו בכבודות והגיעו לאחר זמן רב. המ"מ סיכם את התרגיל ולבסוף אמר שתולית המקלע שלנו לא חשה ליעד במהירות. הוא אמר שהמסתערים לאחר העלייה על היעד זקוקים לסייע של. אש ואדם. חולית המקלע באיחורה, סיכנה את מלוי המשימה והפקירה את חי האנשיים.

"רואה אתה", אמר יושי, "המ"מ חשף כל בעיה לכל צדדיה. הוא לא סיכם באופן יבש את התרגילים אלא ניסה להדגיש גם את האחריות ההודית, ואשמת כשלונו רבצה לא רק על החניך המפקד אלא על כל אחד בכיתה עד האחרון. כשנתן עונש היה מלווה בהסבר קצר. המיד היה זה עונש שהיה צמוד למעשה שנעשה. פעם, כשאחד מהחברים העליר ימים השתולל וקפץ על רגליו בשעת "תרגול סדר" פקד עליו לכלות את מרצו ע"י ריצה סביב למגרש המסדרים."

אנו שהיינו רגילים בתחילת הקורס לעונשים אלה, חשבנו שהמ"מ יפסיק את הריצה שלו ויחזירו למחלקה אחרי סיבוב אחד או שניים, כרגיל.

אולם והוא רץ 10 סיבובים ואין עוד כל סימן "חרטה" מצד המ"מ. רק כשעברו 20 דקות החזירו לשורה ואמר לנו בתיווך קלי, שאם מטילים הרבה עונשים ניטל עוקצם. יש להטיל מעט עונשים אולם באם ניתן עונש הוא חייב לשמש דוגמא בחריפותו. כך אמר המ"מ וכך נהג.

\*

גיפ קטן הגיע למרכז הכינוס מתוכו יצא אלוף הפיקוד, עלה לחצינחל ששימש זמנית כבמה.

הם הושלך מסביב. בסכמו את התמרון אמר האלוף בין השאר:

"היו יחידות שהוכיחו רמה גבוהה של אימון וכושר לחימה. אולם לעומתם היו יחידות..."

יש הסתכל עמוקות לעיניו של דני. דני גם הוא החזיר לו מבט. שניהם חייכו.

בי כמעט דקה שלמה. חשתי אז שהוא מעונין להכיר אותי, שלא אהיה לגביו סתם "מספר" במחלקה, אלא גפש חיה. כבר אז ידעתי שהתופעה מקורס המ"מ, בו התניכים הנחשלים לא צפו מעל פני השטח ולא נגלו, לא תתוור יותר. ובאמת, זוכר אתה שפעם החליט לתת לנו מסדר "תרגול נוסף" (הא קראו לאותם צרמוניות "תרגול נוסף", אולם ידוע ידענו שאלה הם פשוט מסדרי עונש. וכי מה היינו אז, מטומטמים? כשלא הסוינו היטב את האוהלים בשדה אמרו לנו לצאת למסדר עם חגוריקרבי. קראו לנו "תרגול נוסף". כאילו אחרי מסדר כזה נעשינו מומחים יותר בהסואה. ובכן, היינו צריכים לצאת למסדר דומה. היה זה לילה חשוך כשהחניך התורן שהתמנה מבין אנשי המחלקה התחנן שנסתדר מהר מכיון שהוא היה צריך למסור את המחלקה למ"מ ולא נותר לו זמן רב לכך. יוסקה הלך לאט ונשאר האחרון שלא נכנס לשורה. משום מה נכנס בו "דיבוק" והוא החל מהתל בחניך התורן. המ"מ עמד בצד וראה את כל המחנה, למחרת הוא שילח את יוסקה מעם המחלקה והעביר אותו לפלוגה אחרת. המ"מ הסביר לנו שתניך ממונה משלנו אינו יכול לאחוז באמצעים משמעתיים כלפי מחלקתו הוא באין לו סמכות כשל מדריכים אחרים. הוא בטוח שיוסקה היה תושש להתנהג כך כלפי מדריך. במעשהו זה של יוסקה הוא ראה פתח להריסת הרוח החברית של המחלקה, וכמובן מקרה חמור של הפרה משמעתית. לכן ביקש להעבירו לפלוגה אחרת. עובדה זו הטביעה חותמה עלינו. המ"מ הכריחנו להסתגל לפקודות של חברים כשהיו בתורנות, ומאז הפך אצלנו הדבר להרגל.

המ"מ דיבר תמיד קצרות ולענין. הוא לא שיבח אותנו בכל יום ולא נוף בנו בכל רגע. אולם כשהיה אומר כמה